

มาตรการลงโทษที่เหมาะสมในความผิดฐานเจ้าพนักงานรับสินบน*

Appropriate Sanctions for Bribery Offences

พัฒน์นรีลักษณ์ วิริยะศิริ**

Phatnarilak Wirayasiri

รองศาสตราจารย์อฉริยา ชูตินันท์***

Associate Professor Achariya Chutinun

วันที่ได้รับบทความ 6 มกราคม 2566; วันแก้ไขบทความ 28 มกราคม 2566; วันตอบรับบทความ 30 มกราคม 2566

บทคัดย่อ

การที่ผลการจัดอันดับดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน พ.ศ. 2563 และ พ.ศ. 2564 จากระดับความทุจริตในภาครัฐ ประเทศไทยได้คะแนนเพียง 36 และ 35 คะแนน ตามลำดับ จากคะแนนเต็ม 100 คะแนนอาจมีสาเหตุมาจากความไม่เหมาะสมของโทษในมาตรการทางกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 และมาตรา 201 ในการแก้ไขปัญหาการทุจริตของเจ้าพนักงานรับสินบน เป็นการลงโทษทางอาญาที่ไม่สอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนและเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิด

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาเจ้าพนักงานรับสินบนถือเป็นภัยคุกคามความมั่นคงของชาติ และเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมเป็นอย่างมาก ผู้กระทำความผิดฐานเจ้าพนักงานรับสินบนต้องถูกลงโทษสถานหนักตามหลักความได้สัดส่วน (Principle of proportionality) และแนวคิดนิติเศรษฐศาสตร์ (economic analysis of law) โทษทางอาญาที่ผู้กระทำความผิดได้รับจะต้องได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำ และสอดคล้องกับความน่าตำหนิของตัวผู้กระทำความผิด การลงโทษต้องได้สัดส่วนกับลักษณะของ

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของ “มาตรการลงโทษที่เหมาะสมในความผิดฐานเจ้าพนักงานรับสินบน” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 2565.

** น.บ. (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา), น.บ.ท., LL.M. (European Business Law) Aix -Marseille University.

*** อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

การกระทำความผิด ตามหลักการลงโทษที่ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด ในแง่มุมของฝ่ายนิติบัญญัติที่ต้องบัญญัติโทษทางอาญาให้ได้สัดส่วนกับความผิดอาญาที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำ จึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษปรับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 และมาตรา 201 ให้สูงขึ้น และกำหนดจำนวนสินบนที่ผู้กระทำความผิดได้รับให้ชัดเจนในกรณีระวางโทษประหารชีวิต เพื่อให้เหมาะสมกับความผิดฐานเจ้าพนักงานรับสินบนและให้สอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนและเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิด

คำสำคัญ: เจ้าพนักงาน สินบน โทษ

ABSTRACT

According to the Corruption Perceptions Index of 2020 and 2021 which measured the level of corruption in the public sector, Thailand scored only 36 and 35 points respectively, out of a possible score of 100. These scores may reflect the inappropriateness of the punishments meted out under the Criminal Code, Section 149 and Section 201, in cases of corruption and bribery. The punishments are inconsistent with the retributive and deterrence theories of punishment.

The analysis reveals that the problem of bribery is a threat to national security and it is an act that causes great damage to society. Offenders of bribery offenses must be severely punished according to the principle of proportionality and economic analysis of law. The criminal punishment received by the offender must be proportional to the severity of the offenses committed and consistent with the culpability of the offender. The punishment must also be proportional to the nature of the offense according to the principle of punishment. In respect of the legislature, criminal penalties must be proportionate to the crimes committed by the offenders. Therefore, there should be an increase in the rate of minimum imprisonment and fines according to the Criminal Code, Section 149 and Section 201, and in case of death penalty, the amount of bribes that offenders receive should be clearly specified to ensure that the punishment is commensurate with the offence and is in accordance with the retributive and deterrence theories of punishment.

Keywords: officers, bribe, penalty

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กิติมา แก้วนระ, ‘หลักความได้สัดส่วนกับบทกำหนดโทษที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติดให้โทษ : ศึกษากรณีแอมเฟตามีน’ (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 2559).

กิติมา แก้วนระ และธานี วรรณ, ‘หลักความได้สัดส่วนกับบทกำหนดโทษที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติดให้โทษ : ศึกษากรณีแอมเฟตามีน’ (สิงหาคม – พฤศจิกายน 2559) 1 วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 125.

คณิต ณ นคร, *กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 6, สำนักพิมพ์วิญญูชน 2560).

ณรงค์ ใจหาญ, *กฎหมายอาญาวาดด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย* (สำนักพิมพ์วิญญูชน 2543).

ณัฐวัฒน์ สุทธิโยธิน, *ทฤษฎีการลงโทษในแนวทางการศึกษาชุดวิชากฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาขั้นสูง* (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2554).

บรรเจิด สิงคะเนติ และสมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธิ, ‘หลักความได้สัดส่วนตามหลักกฎหมายของเยอรมันและฝรั่งเศส’ (พฤษภาคม – สิงหาคม 2542) 2 วารสารศาลรัฐธรรมนูญ 40.

ปกป้อง จันวิทย์, ‘ความรู้เบื้องต้นว่าด้วยนิติเศรษฐศาสตร์’ (การสัมมนาเรื่อง การวิเคราะห์กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาด้านเศรษฐศาสตร์, สถาบันรพีพัฒนศักดิ์ สำนักงานศาลยุติธรรม และมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 26 มกราคม 2553).

ปกป้อง ศรีสนิท, *กฎหมายอาญาขั้นสูง* (พิมพ์ครั้งที่ 2, สำนักพิมพ์วิญญูชน 2561).

ปราโมทย์ เสริมศีลธรรม, *หลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษทางอาญาภายใต้โครงการสนับสนุนสารสนเทศเพื่อการทำงานของสมาชิกรัฐสภา* (สถาบันพระปกเกล้า 2564).

มนสิชา บุนนาค, ‘การกำหนดโทษทางเลือกกับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด’ (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 2556).

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ‘ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน’ <https://www.nesdc.go.th/article_attach/article_file_20210129165621.pdf> สืบค้นเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2565.

มาตรการลงโทษที่เหมาะสมในความผิดฐานเจ้าพนักงานรับสินบน
Appropriate Sanctions for Bribery Offences

สัญญาพงศ์ ลิ่มประเสริฐ สุธีราภรณ์ แสงจันทร์ศรี และอนิสมา มานะทน, ‘การลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญา’ (งานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2562, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต, 26 เมษายน 2562).

สุพิชฌาย์ ศิริวัฒนา สีตะสิทธิ์, ‘แนวทางที่เหมาะสมในการลงโทษและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดซ้ำในกระบวนการยุติธรรมไทย’ (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2558).

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และปกป้อง ศรีสนิท, ‘การศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางการลงโทษ : หลักการลงโทษที่ได้สัดส่วน กรณีคดียาเสพติดให้โทษ’ (ธันวาคม 2560) 4 วารสารนิติศาสตร์ 903.

สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, ‘กฎหมายอาญาที่หมดความจำเป็นตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 : ความหมายและหลักเกณฑ์ (ตอน 1)’ (กรกฎาคม – กันยายน 2564) 3 บทบัณฑิตย 189.

—— พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 : ศึกษาหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษกรณีบทบัญญัติของกฎหมายหมดความจำเป็น (สำนักงานศาลยุติธรรม 2565).

—— ‘หลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจกำหนดโทษกรณีกฎหมายหมดความจำเป็น’ (ตุลาคม – ธันวาคม 2565) 4 บทบัณฑิตย 108.

หยุด แสงอุทัย, ‘การวินิจฉัยปัญหาคดีอาญา’ (2483) 11 บทบัณฑิตย.

—— กฎหมายอาญา ภาค 1 (พิมพ์ครั้งที่ 21, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2556).

อัจฉริยา ชูตินันท์, *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 4, สำนักพิมพ์วิญญูชน 2563).

—— ‘หลักการกำหนดความผิดอาญาและหลักการกำหนดโทษอาญาในการตรากฎหมาย’ (กรกฎาคม – กันยายน 2564) 3 วารสารสุทธิปริทัศน์ 21.

ภาษาต่างประเทศ

Bentham Jeremy, *An Introduction to the Principles of Morals and Legislation* (Batoche Books 2000).

Crimes Act 1961.

Criminal Code of The French Republic English Version.

Criminal Law of The People's Republic of China.

D'Ascoli Silvia, *Sentencing in International Criminal Law : The approach of the two UN ad hoc Tribunals and future perspectives for the International Criminal Court* (European University Institute 2008).

Das Amit Kumar, '8 kinds and theories of punishment' (writinglaw, no publication date) <<https://www.writinglaw.com/5-theories-of-punishment/>> สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565.

Edwin H. Sutherland, Donald R. Cressey and David F. Luckenbill, *Principle of Criminology* (11th edn, General Hall 1993).

Franklin Richard Langdon, *Freewill and Determinism : A Study of Rival Conceptions of Man* (Routledge 2018).

John J. Dilulio, Jr., 'Deterrence Theory' in Mary Bosworth (ed) *Encyclopedia of Prisons & Correctional Facilities* (SAGE Publications 2005) <<https://marisluste.files.wordpress.com/2010/11/deterrence-theory.pdf>> สืบค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2565.

Sudeshna, 'Theories of Punishment' (ccsuniversity, no publication date) <<https://ccsuniversity.ac.in/bridge-library/pdf/LLM-II-SEM-JURISPRUDENCE-II-L-2002-Lecture-on-Theories-of-punishment.pdf>> สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565.

Transparency International, 'Corruption Perceptions Index 2020' <<https://www.transparency.org/en/cpi/2020>> สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2565.

Transparency International, 'Corruption Perceptions Index 2021' <<https://www.transparency.org/en/cpi/2021>> สืบค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2565.

United Nations Treaty Collection, 'United Nations, Treaty Series' <<https://treaties.un.org>> สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2565.

Upton Ben, 'Bribery & Corruption' in Jonathan Pickworth and Jo Dommock (eds) *Bribery & Corruption* (Global Legal Insights 2016).